

Begrundelse

Jørn Jespersen (SF):

En af de meget glædelige begivenheder her i midten af 1990'erne har været fremvæksten af den såkaldte politiske forbruger, den etiske forbruger, den ansvarsbevidste forbruger, eller hvad vi nu vælger at kalde fænomenet. Der har under alle omstændigheder været tale om en forbruger, som interesserer sig for produktionsens miljøpåvirkninger: Er der tale om en ren teknologi, er der tale om uønskede effekter af de varer, jeg køber, når de bliver produceret, forbrugs, genanvendt eller bortskaffet?

Der er tale om en forbruger, som interesserer sig for dyrevelfærd, interesserer sig for, at de dyr, der indgår i vores produktion, har haft et ordentligt, humant liv.

Der er også tale om en forbruger, som langt hen ad vejen lægger vægt på sociale vilkår og arbejdsmiljø, når der er tale om, at varerne har indebåret brug af børnearbejdskraft osv. i den tredje verden.

Og endelig er der tale om en forbruger, som interesserer sig for levevilkår i den tredje verden. Vi ser flere og flere produkter, hvor der bliver betalt en merpris, for at producenterne i den tredje verden kan få en ordentlig pris for deres varer f.eks. på kaffeområdet.

I SF mener vi som sagt, det er meget glædeligt, at vi har set en udvikling, hvor forbrugerne i hverdagen er sig deres ansvar bevidst, når de agerer som kunder på markedet. Men vi lægger meget vægt på at understrege, at det ikke erstatter politisk ansvarlighed fra f.eks. Folketingets og EU's side. Der bør være tale om et samarbejde, om gensidig hjælp for at fremme miljø, ordentlige levevilkår, dyrevelfærd osv. Men sådan et samarbejde mellem miljøbevidste forbrugere og miljøbevidste politikere kræver nogle ting omkring markedets funktionsmåde. Det kræver, at forbrugerne får en seriøs og troværdig information om miljøpåvirkning m.v. af de varer, som de køber. Det kræver med andre ord – for at bruge en sådan lidt mere økonomisk term – gennemsigtighed på markedet.

Vi kan tage de økologiske fødevarer som eksempel. Her har staten sørget for et troværdigt regelsæt, nogle faste kriterier, så forbrugerne ved helt præcist, hvad det er for en vare, de får, når de køber en økologisk fødevarer. Staten har også sørget for en passende kontrol og for en omlægningsstøtte, så varerne er på hylderne. Men det er i virkeligheden forbrugerne, der har

sat udviklingen i gang, for hvis vi ikke havde set det fænomen, at varerne blev revet ned fra hylderne og bestyreren måtte hen og fortælle, hvorfor der ikke var flere økologiske fødevarer, når nu forbrugerne efterspurgte dem, så havde vi ikke fået den omlægning til økologiske varer, som vi har set.

Vi har med andre ord fået en situation, hvor indkøbsvognen og indkøbsvanerne er blevet et politisk redskab, og det er vigtigt, det er nødvendigt, hvis vi skal gennemføre den nødvendige bæredygtige udvikling.

Hvis vi vender os til ikkefødevarerområdet eller nonfoodområdet, må vi desværre konstatere, at der her er tale om, at forbrugerne i alt for stort omfang bliver ladt i stikken. Her er der ingen troværdige miljøoplysninger, som forbrugeren med en vis rimelighed kan gennemskue og basere deres politiske valgfrihed på.

Vi har i mange år ventet på EU-blomsten, for jo større marked der er omfattet af miljømærkning, jo større miljøeffekt, og derfor ville det have været godt og rigtigt, hvis miljøblomsten var kommet. Men vi må konstatere, at der er meget lang udsigt til, at EU's miljøblomst står i fuldt flor.

Derfor bliver vi nødt til at gøre noget andet i mellemtiden. Vi bliver nødt til at sige, at der er grund til at tilslutte Danmark det nordiske miljømærke Svanen, så vi får gang i en udvikling, giver en hjælp, en håndsrækning til den politiske forbruger i de nordiske lande, så vi ad den vej presser på, så EU-blomsten kan komme i gang med at blive forberedt. Og vi har rejst forespørgslen i dag for at få en reaktion fra regeringen om, hvilke planer man har for området, og for at få konstateret, hvordan de politiske partier i Folketinget forholder sig til problemstillingen med miljømærkning.

Besvarelse

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

Jeg er meget glad ikke bare for denne lejlighed til på basis af Socialistisk Folkepartis og Jacob Haugaards forespørgsel til mig at diskutere miljømærke og miljømærkeproblemstilling, men også glad for hr. Jørn Jespersens begrundelse. Jeg deler praktisk talt alle hans synspunkter, både når det drejer sig om forbrugerbevidstheden – den politiske, den etiske, den miljøbevidste forbrugers rolle – og når det drejer sig om vurderingen af behovet for en mere autoriseret hjælp til den bevidste forbruger.